

Практична робота № 6

Тема: Вивчення ферментативних властивостей шлункового соку. Прояв старіння.

Мета роботи – дослідити умови дії протеолітичних ферментів і переконатися в тому, що перетравлювання білків шлунковим соком – ферментативний процес.

Матеріали та обладнання: штатив з пробірками, склограф, спиртівка, термометр, натуральний шлунковий сік або пепсин, карбонат кальцію або 0,5%-ний розчин бікарбонату натрію, 0,5%-ний розчин соляної кислоти, водяна баня, лакмусовий папір, фібрин, дистильована вода.

При роботі з натуральним шлунковим соком частину соку нейтралізуйте додаванням карбонату кальцію або 0,5%-ного розчину соди. Створіть слаболужну реакцію, її показником буде синювате фарбування червоного лакмусового паперу.

При роботі з пепсином приготуйте нейтральний і кислий розчини, для чого частину пепсину розчиніть у воді (з розрахунку 3-4 г на 1 л води), частину – в 0,5%-ному розчині соляної кислоти.

Методика проведення роботи. Приготуйте 4 пронумеровані пробірки налейте в них: у пробірку № 1 – 2-3 мл кислого шлункового соку (або пепсину), в пробірку № 2 – 2-3 мл ретельно прокип'яченого шлункового соку, в пробірку № 3 – 2-3 мл нейтрального шлункового соку (або розчину пепсину у воді), в пробірку № 4 – 2-3 мл 0,5%-ного розчину соляної кислоти.

Перевірте за допомогою лакмусового паперу реакцію середовища в кожній пробірці. Покладіть в кожен пробірку по невеликому однаковому шматочку фібрину (0,2–0,3 г). Поставте пробірки на 20 хв у водяну баню при температурі 38-40 °С.

За посиланням можна переглянути відео:
<https://www.youtube.com/watch?v=0vGOfbDLQKk>

Результат роботи. Спостерігайте за ходом досліду, відзначаючи, що відбувається з фібрином в кожній пробірці. Відмітьте, що фібрин повністю зник у пробірці № 1, так як відбулося його розщеплення на розчинні з'єднання – альбумози і пептони. У пробірках № 2 і № 4 фібрин лише набухає під впливом соляної кислоти. У пробірці № 2 фермент зруйнований кип'ятінням, а в пробірці № 4 його немає зовсім. У пробірці № 3 фібрин зовсім не змінився, тому що кислота нейтралізована, а в нейтральному середовищі пепсин не діє.

Результати досліду внесіть в таблицю та проаналізуйте їх. Відзначте, в якій пробірці фібрин повністю розчинився, де він тільки збільшився в розмірах, а де залишився без змін.

Шлунковий сік людини містить протеолітичні ферменти пепсин і гастрин. Пепсин виділяється залозами шлунка в неактивній формі у вигляді пепсиногену і в присутності соляної кислоти активізується – перетворюється в пепсин. Пепсин розщеплює білки до альбумоз і пептонів, які під впливом гастрину розпадаються до кінцевих продуктів – амінокислот. Протеолітичні ферменти діють в кислому середовищі, яке створюється соляною кислотою, що виділяється залозами шлунка.

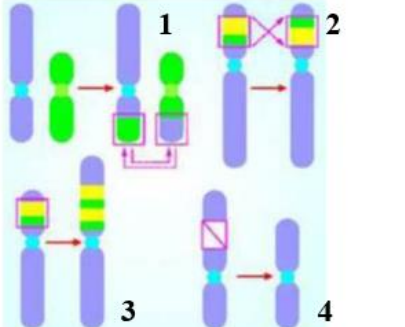
Таблиця. Результати досліду по вивченню ферментативних властивостей шлункового соку

№ пробірки	Вміст пробірки	Зміни фібрину	Причини змін
1	Фібрин+натуральний шлунковий сік		
2	Фібрин+прокип'ячений шлунковий сік		
3	Фібрин+нейтральний шлунковий сік		
4	0,5% -ний розчин соляної кислоти		

У висновку визначте, який момент досліду переконує, що перетравлення білка шлунковим соком – ферментативний процес.

Завдання для виконання:

1. Пояснити, що зображено на малюнках під номерами:

	<p>1 - _____</p> <p>2 - _____</p> <p>3 - _____</p> <p>4 - _____</p>
---	---

Навести приклади захворювань, які виникають при вказаних прикладах соматичних мутацій та дати їм коротку характеристику:

Захворювання	Характер захворювання
1 - _____	
2 - _____	
3 - _____	
4 - _____	

2. На рисунку зображено основні етапи обміну речовин:

Пояснити особливості їх здійснення у похилому віці:

Процес	Особливості здійснення
Живлення	
Травлення	
Дихання	
Теплоутворення	
Анаболізм	
Катаболізм	
Виділення	
Тепловіддача	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

На рисунку представлені клітинні та молекулярні ознаки старіння. Запропоновано дев'ять ознак, які зазвичай вважаються такими, що сприяють процесу старіння та разом визначають фенотип старіння:

Озйомившись з інформацією статті «**The Hallmarks of Aging**» (**Ознаки старіння**) за посиланням <https://www.cell.com/fulltext/S0092-8674%2813%2900645-4> або на сторінці Moodle у розділі «Загальне» заповнити таблицю відповідності ознак та їх характеристикою:

	Ознака	Характеристика
1	Геномна нестабільність	Накопичення генетичних пошкоджень протягом життя...
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		